

Kurucu Meclis: Neden ve nasıl?

Uzun bir zamandan beri, AKP iktidarının parlamenter rejimi Tek Adam diktatörlüğüne dönüştürme hazırlıklarına başladığı andan itibaren, onun bu girişimlerine karşı ve ülkede gerçekten demokratik ve sosyal bir yönetim sisteminin inşa edilebilmesi için bir Kurucu Meclise ihtiyaç bulunduğunu ifade etmeye başlamıştık. Toplumun demokrasiden yana olduğunu iddia eden tüm kesimlerinin kendi özgür iradeleriyle katılabilecekleri ve engelsiz bir seçimle seçecekleri temsilcileri aracılığıyla inşa edilecek demokratik rejimin temellerini atabilecekleri bir meclis. Ama bu fikir o zamanlar gerek demokratik gerekse sol çevreler açısından fazlaca bir anlam ifade etmiyordu. Bütün dikkatler, kısmi protestolar, parlamenter direnişler ve nihayet referandum üzerinde yoğunlaşmıştı. Neticede bunların hiçbiri sonuç vermedi ve iktidar elinde bulundurduğu devlet aygıtının baskıları ve hileleri sonucunda antidemokratik anayasa değişikliği önerilerini meclisten geçirdi ve referandumu kazandığını ilan etti.

Böylece “yasal ve meşru” olarak dünya kamuoyuna sunulan Tek

Adam rejimi Şimdi bir gerçeklik halini almıŐ durumda. Ve Şimdi aynı demokratik ve sol çevreler kurulmasını engelleyemedikleri bu rejimden kurtulmanın arayıŐı içinde. Ama biz Kurucu Meclis fikrini bütün bu geliŐmeleri dâhiyane bir biçimde önceden görebildiğimiz için ileri sürüyor değildik. Devlet aygıtının binlerce ıŐık yılı uzağında (ve tabii onun baskı alanı içinde) olan bir çevrenin, bu aygıtın gizli ve açık manipülasyonları sonucunda olabilecekleri kestirebilmesi imkânsızdır. BaŐkanlık sisteminin yerleŐmesi, sadece olasılıklardan biriydi ve o gerçekteŐti.

Ne var ki biz Kurucu Meclis önerimizi bunun daha öncesinden, parlamenter sistemin az çok çalıŐır gibi göründüğü dönemden beri iŐliyorduk. Zira bu ülkede demokrasi, çok kısa zaman dilimlerinin dıŐında asla yürürlükte olmadı. Öyle ki, kamuoyunda genellikle ifade edilen “demokrasinin darbelerle kesintiye uğradığı” anlayıŐına karşı, esas olarak daha baŐından beri yürürlükte olan Bonapartist rejimin kısa aralıklı yarı parlamenter yönetimlerle kesintiye uĐratılmıŐ olduğunu söylüyorduk. Mafyatik ve silahlı, gerici cemaatlere dayalı, resmi ve paramiliter güçlerce desteklenen, emperyalizme bağımlı ve bir avuç oligarŐiye hizmet eden bir devlet aygıtının egemenliği altında demokrasinin hayat bulması olanaksızdı ve bulmadı da. Kurucu Meclis, böyle bir rejimden kurtulmanın ve toplumu özgürleŐtirici bir demokratik ve sosyal sistemin kurulabilmesinin, yani baskı aygıtının çarkları arasında sıkıŐtırılmıŐ tarihsel demokratik devrimin ilerletilebilmesinin bir yolu olabilirdi.

Geri mi dönülecek?

Şimdi ise antidemokratik yapılanmanın çok daha ileri bir noktasındayız: Yarı Bonapartist (yarı parlamenter) olarak adlandırdığımız rejimin yerini “yeni Bonapartist” olarak nitelediğimiz bir gerici, diktatoryal baskı sistemi, Tek Adam ve Tek Parti sistemi almıŐ durumda. Halk egemenliğini temsil etmesi gereken parlamento hepten kâğıt üzerinde kalmıŐ durumda; toplum yaŐamına ait tüm kararlar toplumun denetimi

dışındaki Tek Adam ve çevresindeki bir grup derin devlet mensubu tarafından alınıyor; yargı sistemi de onların kuklası haline getirilmiş halde; Olağanüstü Hal (OHAL) olağanlaştırılıyor, Kanun Hükmünde Kararnameler demokraside ayrı olması gereken yasama ve yürütme yetkilerini kalıcı biçimde birleştiriyor. Herkes bu rejim altında bu uygulamalardan geri dönüşün olmayacağını biliyor; OHAL resmen sona erdirilse bile baskıcı devletin olağanüstü ağırlığı fiilen toplumun üzerinde kalacak. Öte yandan anayasa değişiklikleri Tek Adam'a zaten ekonomik ve sosyal konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini tanımış durumda.

Bu koşullarda demokratik bir rejimin kurulmasına yönelik bir Kurucu Meclis ihtiyacı daha da ağırlaşıyor. Dün tarihsel bir propaganda gibi görülen bir çözüm yolu, bugün acil bir ihtiyaç halini alıyor. Ama henüz "nesnel" açıdan, yani öznesine sahip olmaksızın. Demokratik toplumsal muhalefetin başını çeken büyük partiler (CHP ve HDP) böyle bir hedefi önlerine koymuş durumda değiller. CHP referandum sonrası felç halini üzerinden atıp bir seferberlik başlattı ve Adalet Yürüyüşü ve Maltepe mitingiyle önemli bir sıçrama gerçekleştirdi. Şimdi Ağustos sonlarında Çanakkale'de bir halk kurultayı toplayacak. Bu seferberlikleri elbette önemsiyoruz ve onlara katılan kitleleri destekliyoruz. Ama CHP liderliğinin şimdilik önüne koyduğu 2019 (veya 2018) seçimlerini kazanma hedefini ne gerçekçi ne de anlamlı görüyoruz.

Gerçekçi değil, zira mevcut baskıcı yürütme ve yargı gücüyle ve kukla bir seçim kurulu aracılığıyla gerçekleştirilen; binlerce demokratın ve toplum önderinin hapishanelerde bulunduğu (ve daha da bulundurulacak); kitlelerin zorbalıkla sandıktan uzaklaştırıldığı bir dönemde yapılan oylamaların nasıl sonuçlar verdiğini çok yakın tarihli deneyimlerimizden biliyoruz. Ama daha önemlisi CHP'nin önerisini anlamlı, yani tarihsel açıdan gerçekçi bulmuyoruz. Zira Kılıçdaroğlu'nun önerdiği şu: Seçilecek olan başkan kendisine son anayasa değişiklikleriyle verilmiş olan yetkileri kullanmayacak,

parlamento bu değişiklikleri iptal edecek (tabii Őimdiki muhalefet o zaman yeterli çoğunluğu oluŐturursa) ve sistem eski haline dönecek. Ama sorun da tam burada: Eski sistem de demokratik değildi ki... Emperyalizme bağımlı, cemaatlerin iradesine kőle, oligarŐinin hizmetinde olan baskıcı asker-polis devlet aygıtını, sıradan seğimlerle oluŐan bir parlamento demokratikleŐtirez!

Dolayısıyla CHP'nin dőzenledięi seferberlikler sadece Cumhurbaşkanlığı ve parlamento seğimlerine kadar kendi kitlesini ayakta tutmaya ve Hayır cephesini geniŐletmeye yőnelirse, neticede bu stratejinin sonuç vermemesi durumunda kitlelerde moral bozukluğunun yaŐanması kağınılmaz olabilecektir. Öte yandan HDP de bazı seferberlikler dőzenliyor ("Vicdan ve Adalet Nőbetleri, vs.), ama o da demokratik ve sosyal bir rejimin nasıl kurulabileceğine iliŐkin politik bir proje sunmuyor. Ya henőz Tek Adam rejimine karşı protesto eylemliliklerinin őtesinde bir plan oluŐturamadı ya da o da umudunu seğimlere baęlamıŐ durumda. Őncölük ettiği kitleyi, CHP'ninkilerle aynı yenilgiye sőrőklőyor olmasından korkarız.

Peki nasıl?

Toplumsal mőcadelelerin geleceğine iliŐkin kimsenin elinde net ve garanti çőzőmlerin bulunduğu iddia edilemez. Ama mőcadelelerin tahlilinden kaynaklanan tahminler, belirlenen acil ihtiyaçlar ve bunları hedefle iliŐkilendiren öneriler elbette vardır. Emekçi kitleler için acil hedefler elbette OHAL'e ve KHK'lere son verilmesi, tutuklu vekillerin, gazetecilerin, tüm ilerici ve demokratların serbest bırakılması, iŐten atılan akademisyenlerin görevlerine iade edilmesi, grev yasaklarının kaldırılması, sendikal faaliyetler üzerindeki baskıların durdurulması, toplanma ve gősteri özgürlüklerinin tanınması... Bu talepler Tek Adam rejimi karŐıtlarınca genellikle kabul ediliyor ve dile getiriliyor. Dőzenlenen seferberlikler de bu doğrultuda baskı rejimi üzerinde önemli bir baskı yaratıyor.

Bu taleplerin propaganda ve seferberlikler aracılığıyla dile getirilmesi önemli, ama baskı rejiminin üzerindeki bu basınca dayanma ve manevra gücünün bulunduğu da hesaba katılmak durumunda. “Terörizmle mücadele” ve “emperyalist baskılara direnme” demagojisi, rejimin kitlelerden demokrasi adına “anlayış ve fedakarlık” bekleme gücünü artırmakla kalmıyor, OHAL ve KHK uygulamaları resmen kaldırılrsa bile, bunları “devletin bekasını tehlikeye sokan gelişmeler karşısında” olağanmışçasına uygulamaya devam edebilmesinin zeminini de hazırlıyor. Dolayısıyla da yukarıda sıralanan ve bir dizi başka kitlesel acil ihtiyacın karşılanabilmesi görevi, Tek Adam rejiminin yerini alacak yeni ve demokratik bir sistemin kurulabilmesine bağlı hale geliyor.

Dolayısıyla bütün bu demokratik ve sosyal taleplerin gerçekleşebilmesi için bir Kurucu Meclis önerisi anlam kazanıyor. Yeni demokratik ve sosyal rejimin inşasını üstlenecek ve onun temel yasalarını hazırlayacak olan; tüm demokrasi yanlısı oluşumların (partiler, işçi-emekçi örgütleri, toplumsal kuruluşlar, vb.) sıfır barajlı seçimler aracılığıyla temsil edilebilecekleri bir meclis. Bu çok uzak bir hedef mi? Hayır, her geçen gün daha acil bir ihtiyaç haline geliyor. Gerçekleşmesi olanaksız mı? Bu doğrultuda seferber olmadan bu soruya cevap verilemez; her şey kitlelerin mücadele gücüne ve buna önderlik eden kuvvetlerin kararlılığına bağlı olacaktır.

Böyle bir seferberlik hattı, bugün CHP ve HDP’ye gönül vermiş kitlelerin desteği olmadan inşa edilemez. Dolayısıyla da en acil ve demokratik istemleri (adı her ne olursa olsun) bir kurucu meclis hedefine bağlayan çağırımı herkesten önce bu partilerin yapması gerekiyor. Bu tür bir çağırının, sadece o partilere oy veren milyonları değil, ekonomik ve toplumsal ihtiyaçlar altında ezilen, bu ihtiyaçlarını bugüne değin demokrasiyle ilişkilendirmeyip Tek Adam rejiminin demagojileri peşinden sürüklenen milyonlarca emekçiyi de etkileyeceği, kendine çekeceği kuşkusuzdur. Bunun yaratacağı toplumsal

seferberlik, ÷lkede demokratik devrimin ateşleyicisi olabilecektir.

Geriye belki de en önemli soru kalıyor: Tek Adam rejimi ve onun hükümeti bu öneriyi kabul etmeyeceğine göre, kurucu bir meclisin seçimlerini kim çağıracak ve düzenleyecektir? CHP ve HDP yönetimleri bunun 2019 (veya 2018) seçimleri sonrasına bırakılacak bir öneri olduğunu söyleyebilirler; ama bu, demokratik bir rejimin kurulmasını bu seçimlerin istediği biçimde sonuçlanması için devlet aygıtının tüm imkânlarından yararlanacak olan Tek Adam'ın inayetine terk etmekten başka bir anlam taşımayacaktır.

Ama tüm muhalif milletvekillerinin “sine-i millete döndüğü”, milyonların seferber olduğu ve işçi ve emekçi yığınların geleneksel mücadele yöntemlerini harekete geçirdiği bir basınç sonunda çekilmek zorunda kalabilecek Tek Adam hükümetinin yerini alacak bir geçiş hükümeti pekâlâ sıfır barajlı ve demokratik bir kurucu meclis seçimi hazırlayabilir ve düzenleyebilir. Bu başarılabilir mi? Neden olmasın? Dünya toplumsal mücadeleler tarihi bunun örnekleriyle dolu. Ama biz, demokratik ve sosyal bir düzene geçişin başka bir yolunu gösteren herkesin önerisini öğrenmeye, tartışmaya ve uğrunda mücadele etmeye hazırız.

Son söz... işçilerin ve emekçilerin

Buraya kadar CHP ve HDP önderliklerinin politik çözüm ve kitle seferberliği noktalarındaki önemini vurguladık. Ama bu görevlerin üstlenilmesinde işçi ve emekçi yığınların, özellikle de onun öncü kesimlerinin büyük sorumluluğu var. Zira liberal kapitalist programı ile kendini izleyen milyonlarca emekçinin arasında sıkışmış bir “ulusalcı sosyal demokrat” partinin yalpalamaları; veya öncelikli dikkatini Kürt halkının genel (ve tabii ki haklı) demokratik istemleri üzerinde toplamış bir önderliğin kararsızlığı, ancak öncü işçilerin ve emekçilerin bir sınıf cephesi oluşturabilmeleriyle aşılabilir. Ekonomik ve sosyal

sorunlarının politik düzlemde demokratik bir rejimin kurulmasıyla çözülmeye başlayabileceğini gören işçi ve emekçilerin kararlılığı ve disiplini, sadece destekledikleri partileri ileri itmekle kalmayacak, ama aynı zamanda gelişmekte olan seferberliklere güç, düzen ve cesaret kazandıracak, bu seferberliklerin önüne dikilen engelleri ortadan kaldıracaktır.

Bilinçli öncü işçilerin gücü bugün için dağınık halde olabilir, ama “işçi sınıfının en küçük hareketi bile, başlangıçta ne kadar mütevazı olursa olsun, kendini doğuran vesile ne kadar önemsiz olursa olsun, acil hedeflerini aşma ve tüm eski rejimin amansız yıkıcısına dönüşme tehdidini taşır. İşçi hareketi, bu sınıfın kapitalizm koşullarındaki temel özellikleri nedeniyle, **her şey** için, sömürü ve köleliğin tüm karanlık güçleri karşısında tam bir zafer için, çetin bir mücadeleye dönüşme yönünde kesin bir eğilim taşır”.

Bu anlamda demokratik bir rejimden yana olan işçi ve emekçi örgütlerinin (başta DİSK, KESK, meslek örgütleri olmak üzere) ve çeşitli türden meclislerde bir araya gelen emekçi halk temsilcilerinin, Tek Adam rejimine son vermeye yönelik yeni bir demokratik ve sosyal rejimin inşası için, bunu gerçekleştirecek olan bağımsız ve egemen bir kurucu meclis için birleşmeleri ve öne çıkmaları büyük önem taşıyor. Bu aynı zamanda bir işçi-emekçi cephesinin temellerini atarak, yeni rejimin gerçekten bağımsız, demokratik ve sosyal içerikli olabilmesinin garantisini oluşturabilir. Bizce, oluşturması da gerekiyor...